

Helsingfors den 22 februari 2010

Till arbetsgruppen för den grundläggande utbildningens allmänna mål och timfördelning

I samband med att den grundläggande utbildningens allmänna mål och timfördelningen ska revideras förs en mycket nedrivande debatt, om svenskans ställning som ett undervisningsämne i den finska grundskolan. Denna debatt förs särskilt på nätet och delvis på tidningarnas insändarspalter. Studerar man debatten närmare visar det sig att förespråkarna för avskaffandet av svenskundervisningen i den finska skolan utgörs av en relativt snäv krets av personer. En del av dessa deltar dessutom i debatter som förespråkar ett enspråkigt Finland.

Svenska Finlands folkting (1331/2003), en lagstadgad organisation, vill i detta sammanhang framföra sin åsikt och uttrycka sin djupa oro över debatten som förs och vars mål verkar vara att nedmontera vårt lands tvåspråkighet.

I samband med att Finland blev självständigt stadfästes att landet har två officiella nationalspråk, finska och svenska. När reformen av de grundläggande medborgerliga fri- och rättigheterna, som genomfördes år 1995, och den nya grundlagen som trädde i kraft den 1 mars 2000 stärktes principen om Finlands officiella tvåspråkighet och nationalspråkens jämställdhet samt de språkliga rättigheterna och det allmännas förpliktelser i språkfrågor. Det allmänna skall i enlighet med grundlagen förvalta landets språkkulturarv och främja användningen av båda nationalspråken.

Grunden för den finländska kulturen och självkänslan står att finna i vårt lands historiska utveckling och existensen av de två nationalspråken. Värdegrunden är klar. För att kunna upprätthålla denna och för att utveckla ett positivt språkklimat behövs kunskaper i nationalspråken samt dessutom i landets historia. Endast på så sätt kan man trygga Finlands framtid som ett land med två levande och fungerande nationalspråk. För att kunna upprätthålla ett fungerande jämlikt tvåspråkigt samhälle behövs det människor som kan tala varandras språk och förstår varandra utan svårigheter.

Det finns mycket som tyder på att kunskaperna i svenska i Finland har blivit sämre och fortsättningsvis försämrats. Orsakerna är många: den tid som avsätts för studierna har märkbart skurits ner i olika etapper och lagen om gymnasiestudier gjorde det svenska språket till ett valbart ämne i studentexamen. Folktinget som länge har varit oroad över de försämrade kunskaperna i svenska behandlade på sin session år 2007 en proposition om undervisningen i svenska (bilaga 1) En schematisk bild av nuvarande antalet undervisningstimmar i de inhemska språken bifogas också (bilaga2).

Utbildningsstyrelsen utvärderade i april 2008 inlämningsresultaten i B-svenska i slutet av den grundläggande utbildningen. I rapporten framkom att nivån på kunskaperna i svenska hos eleverna i grundskolan har försämrats mellan 2001 och 2008, både när det gäller hör- och läsförståelse och när det gäller grammatikaliska strukturer. Attityderna till studierna i svenska är positivast hos de flickor som siktar på fortsatta studier i gymnasiet. De pojkar som ämnar fortsätta i gymnasiet har en lätt negativ uppfattning om nyttan med språket, de egna färdigheterna och viljan att lära sig språket. De pojkar som ämnar fortsätta med yrkesutbildning saknar förtroende för sina kunskaper, gillar inte svenska och ser ingen nytta med att studera språket. Utbildningsstyrelsens rapport "Miten ruotsia osataan peruskoulussa?" finns att läsa i sin helhet under adressen: www.oph.fi/julkaisut/2009/miten_ruotsia_osataan_peruskoulussa.

Målet för den utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) andra paragrafen är att stödja elevernas utveckling till humana människor och etiskt ansvarskännande samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver i livet. Utbildningen skall främja bildningen och jämlikheten i samhället och elevernas förutsättningar att delta i utbildning och i övrigt utveckla sig själva under sin livstid. Därtill stadgas i nämnda paragraf att utbildningens mål är vidare att säkerställa att **undervisning ges på lika villkor i tillräcklig utsträckning i hela landet.**

I principerna för det nationella bildningsarbetet konstateras: "Med bildning avses såväl individens strävan efter bildning som gemenskapens kapital. En människa är bildad då hon tillägnat sig en skälig del av gemenskapens kulturarv och förmår klara sig i livet".

Folktinget konstaterar att man berättigat kan fråga sig om vårt samhälle fungerar såsom grundlagen och språklagen stadgar på de bägge inhemska språken, eller är det så att många svenskspråkiga kan finska och endast ett fåtal finskspråkiga kan svenska. Folktinget konstaterar att det råder en allvarig diskrepans mellan grundlagens och språklagens teoretiska målsättningar om nationell fungerande tvåspråkighet och de praktiska språkkunskaper som de facto finns.

Kunskaper i svenska och finska behövs bland annat inom näringslivet och av kulturella skäl, men också för att svara mot de krav på språkkunskaper inom den offentliga förvaltningen som språklagen förutsätter.

Förutom att det i den inhemska lagstiftningen finns olika stadganden om kunskaper i nationalspråken svenska och finska ställer även den nordiska språkkonventionen som trädde i kraft den 1 mars 1987 krav på kunskaper i språk. Enligt konventionen har nordiska medborgare rätt att använda sitt eget språk även i annat nordiskt land vid kontakter med myndigheter och offentliga organ. Det kan enligt artikel 2 i konventionen gälla sjukvårds-, hälsovårds-, socialvårds- och barnvårdsmyndigheter samt arbetsmarknads-, skatte-, polis- och skolmyndigheter. Myndigheten har ansvar för att ge den enskilde medborgaren den tolknings- och översättningservice som han eller hon behöver.

Den nordiska samhörigheten, både kulturellt och historiskt, har alltid varit av stor betydelse för Finland. Detta gäller även idag då Finland är medlem av den Europeiska unionen. De nordiska länderna har en gemensam värdegrund "den nordiska välfärdsmodellen". För att Finland ska kunna bibehålla sin position som en del av Norden i EU är det viktigt med kunskaper i svenska. Ett enspråkigt ensamt Finland långt borta i EU:s nordöstligaste hörn har mycket svårt att göra sig gällande.

Den grundläggande linjen i Finlands utbildningspolitik har hittills varit betoning av kompetens och kunskap som gagnar alla regioner i landet jämnt. Alla som stadigvarande bor i Finland skall ha lika utbildningsmöjligheter oberoende av kön, hemort, ålder, språk, ekonomisk situation, hälsotillstånd, handikapp eller ursprung utgående från principen om livslångt lärande.

För att Finland också i fortsättningen ska kunna vara ett levande tvåspråkigt land med ett väl fungerande nordiskt samarbete i EU behövs det gedigna kunskaper i svenska i Finland. Den svenskspråkiga befolkningen ensamt räcker inte till för att upprätthålla dessa kontakter och en levande tvåspråkighet. Om eleverna i den finska skolan inte lär sig svenska berövas de helt kontakterna med den nordiska värdegrunden. Folktinget anser det ytterst viktigt att alla barn i vårt tvåspråkiga land har rätt att lära sig kommunicera på våra båda nationalspråk; finska och svenska. På så sätt ger man också de finskspråkiga barnen möjligheter att som vuxna göra karriär inom t.ex. stats- och kommunalförvaltningen, sjukhusväsendet, affärslivet. I annat fall minskar man barnens framtida valmöjligheter på ett mycket tidigt stadium.

Alla ska ha rätt att ta del av landets kulturarv både vad det gäller landets historia och båda språk. Det ska vara en självklar del av det livslånga lärandet och allmänbildningen. De kommunikativa språkkunskaperna är viktigast.

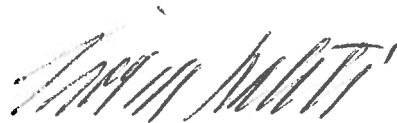
Redan i dagvården ska barnen ha rätt till språkduschar, korta sång- och lekstunder på det andra inhemska. Metoder som språkbadsdagem och – skolor är utmärkta. I grundskolan ska eleverna ha rätt att lära sig det andra nationalspråket antingen som A- eller B-språk. Elevernas rätt att i skolan läsa det andra inhemska språket som A-språk får inte begränsas varken av böningsort eller av elevgruppstorlek eller den kommunala ekonomin, utan tvärtom ska eleverna uppmuntras att läsa det andra inhemska som långt språk. Forskningsresultat pekar på att ju tidigare språkinläringen påbörjas desto lättare lär sig eleverna.

Folktinget anser att följande åtgärder bör vidtas för att förbättra kunskaperna i nationalspråket svenska i den finskspråkiga skolan;

- att alla kommuner åläggs att i nationens intresse erbjuda eleverna en subjektiv rätt till studier i A-svenska.
- att grundskolans undervisningstimmar i A- och B-svenska ska utökas
- att undervisningen i A- och B-svenska tidigareläggs
- att satsningar görs för att invandrare ska ha tillgång till nybörjarutbildning och arbetskraftsutbildning på svenska

För Svenska Finlands folkting

Anna-Maja Henriksson
Ordförande

Viveca Lahti
Biträdande folktingssekreterare

Bilagor:

- Proposition om undervisningen i svenska (bilaga 1)
- Antalet undervisningstimmar i de inhemska språken (bilaga2)